

Lausunnon antaminen Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta

1221/18.180/2016

Kunnanhallitus § 200

Lapin liitto käynnisti Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan uudistamistyön joulukuussa 2012. Uusi maakuntakaava kumoaa valmistuessaan Itä-Lapin maakuntakaavan (saanut lainvoiman 25.11.2004), Rovaniemen maakuntakaavan (saanut lainvoiman 4.12.2001) ja Rovaniemen vaihemaakuntakaavan (saanut lainvoiman 25.6.2010). Soklin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava jää voimaan.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen aineisto on MRL 65 §:n ja MRA 12 §:n mukaisesti nähtävillä 15.8.2016 - 14.9.2016 välisen ajan. Asianomaisten kuntien jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus maakuntakaavaehdotuksesta 14.9.2016 mennessä.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa käsiteltäviä keskeisimpiä asioita ovat:

- valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteiden konkretisointi ja sovittaminen maakunnallisiin ja alueellisiin tarpeisiin
- liikennejärjestelmä ja sen kehitysnäkymät sekä vaikutukset elinkeinoelämään ja aluerakenteeseen
- alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen
- teollisuus
- energia
- matkailu
- Venäjän alueiden ja keskusten vaikutus, rajayhteistyö
- luonto-, maisema- ja kulttuuriperintöalueet
- metsien monikäyttö
- maaseutuelinkeinot
- maa- ja kallioperän aineiden hyödyntäminen
- muut asiat, mm. ilmastonmuutos, tulvariskialueet
- Puolustusvoimien ja rajavalvonnan tarpeet.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan perustana on hyödynnetty kahdeksaa erillisselvitystä; Lapin eteläisten osien tuulivoimaselvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan liikennejärjestelmä- ja ratayhteys selvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan kaupan palveluverkkoselvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan geologiset varat, pohjavedet ja turvetuotantoon soveltuvat suot -selvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maisema- ja luonnonympäristöselvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin kulttuuriympäristöselvitys, Rovaniemen ja Itä-Lapin kiinteät muinaisjäännökset -selvitys sekä maakunnallinen ampumarataselvitys.

Lapin aluerakenteen muodostavat Lappi -strategian 2040 aluerakennekartassa määritellyt kehittämisvyöhykkeet ja -käytävät. Lapin kehittäminen perustuu edelleen maakunta-ajatteluun ja tulevaisuuskuva hajakeskittyneeseen malliin. Lapissa on kaksi maakuntakeskusta, matkailukeskuksiin ja kaivoksiin verkottuneet vahvat aluekeskukset sekä palvelukeskukset. Näiden elinkeinoelämää palvelevien toimintaympäristöjen laatu on merkittävä kilpailutekijä. Verkostomainen, virtuaalinen ja monipaikkainen elämäntapa sekä liiketoiminta- työkulttuuri mahdollistavat asumisen, koulutuksen ja työnteon missä vain.

Ranuan kunnan kannalta merkittävimmät merkinnät maakuntakaavaluonnoksessa kohdistuvat Suhangon kaivosalueeseen, matkailupalvelualueeseen, joka käsittää eläinpuiston alueen lisäksi Simojärven lähiympäristöineen, maaseudun kehittämisen kannalta tärkeät kyläalueet ja niissä sijaitsevat maatilakeskittymät sekä potentiaaliset turvetuotantoalueet ja tuulivoimaselvityksen mukaiset potentiaaliset tuulivoimatuotantoalueet. Maa- ja metsätalous sekä bioenergia nousevat myös kaavaluonnoksessa merkittävään rooliin.

Tekninen johtaja Veli Saarijärvi esittää, että kunta antaa seuraavansisältöisen lausunnon:

”Liikenteen, logistiikan ja energia-asioiden osalta Ranuan kunta on aiemmissa lausunnoissaan nostanut joitakin asioita esille, joihin kunta edelleen viittaa tässä lausunnossa.

Kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen ehdotusta on muutettu Hervan tuulivoima-alueen osalta. Luonnoksessa olleet kaksi pientä tuulivoima-aluetta on yhdistetty yhdeksi alueeksi ja alue on merkittävästi laajentunut kohti etelää ja Kuukasjärven kylää. Kuukasjärven kylä on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuurialueeksi. Ranuan kunnan mielestä aluemerkinän eteläraja tulee siirtää selkeästi kauemmas Kuukasjärven kylästä.”

Lapin liitto järjesti yleisötilaisuuden Ranualla 25.8.2016. Keskustelussa nousivat esille Ranuan kunnan alueelle maakuntakaavaehdotuksessa tv-merkinnällä merkityt kaksi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaa tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvaa aluetta Raiskio (tv 2300) ja Herva (tv 2301).

Valtuuston vahvistaman kuntastrategian mukaan kunnan päämäärinä ovat elinvoimainen kunta, hyvinvoivat kuntalaiset ja puhdas luonto. Keskushallinnossa suoritettussa valmistelussa on selvitetty maakuntakaavaehdotukseen merkittyjen tuulivoima-alueiden vaikutuksia mm. kunnan elinvoimapolitiikkaan, yrittäjyyteen, kylien elinvoimaisuuteen, asumiseen, vapaa-aikaan, ympäristöön, kulttuurihistoriaan sekä kuntatalouteen. Valmistelutyön aikana on noussut esille mm. seuraavaa:

- Kunta pyysi syksyllä 1999 Energia-Ekono Oy:ltä (Jaakko Pöyry

Group) lausunnon tuulivoiman tuotantomahdollisuuksista Ranuan kunnan alueella. Lausunnon mukaan Ranuan kunnan alueella ei ole tuntureita tai vaaroja. Korkeimmat huiput nousevat selvästi alle 100 m korkeudelle ympäröivästä maastosta ja rinteet ovat varsin loivia.

Kunnan pinta-alasta noin 60 % on suoalueita. Tasaisesta pinnanmuodosta johtuen tuulivoimalat tulisivat vaikuttamaan kaukonäky-miin ympäri kuntaa.

Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan jo toteutetuilla tuulivoima-puistoalueilla on ilmennyt melu-, välke-, ääni- ja näkymävaikutuk-sia vakinaiselle asumiselle, vapaa-ajan asumiselle, virkistyskäytöl-le, matkailuelinkeinolle ja poronhoidolle. Toisaalta julkisuudessa olleiden tietojen mukaan lähialueen asukkaat ja muut toimijat eivät ole kokeneet näitä lainkaan ongelmina.

- Ympäristöhallinnon ohjeiden Tuulivoimarakentamisen suunnittelu (4/2012) mukaan: Pääsääntöisesti tuulivoimarakentamiselle sovel-tumattomia alueita ovat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti ar-vokkaat maisema-alueet, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, luonnonsuojelualueet, erämaa-alueet sekä kansainvälisesti tärkeät linnuston IBA-alueet.
- Hervan tv-alueen läheisyydessä on seuraavat Natura-alueet: Si-mojärvi SL 4147, Soppana SL 4105, Varpusuo-Saarisuo SL 4098 ja Mämmisuo SL 4099 sekä v. 1955 suojeltu suojelumetsä Tauriai-senaho MY 3927. Raiskion tv-alueen läheisyydessä on suurin yh-tenäinen luonnontilaisena säilynyt suometsäerämaa Napapiirin eteläpuoleisessa Euroopassa eli Litokaira SL 4079 sekä Simojoki SL 4146.
- Simojärven alueesta suurin osa on mukana rantojensuojeluohjel-massa. Simojärvi on luonnontilainen noin 30 km pitkä järvi. Simo-järvi on säilynyt maisemiltaan erähenkisenä. Simojärvellä on asuin- ja vapaa-ajanrakennuksia, mutta suurin osa rannoista on rakentamattomia. Simojoki saa alkunsa Simojärvestä. Joen ylä-juoksu on pääasiassa erämaista ja asumaton. Simojoki on 193 km pitkä ja se on viimeisimpiä luonnontilaisia sisävesistöjä, joihin lohi nousee.
- Ranualla on kolme valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kult-tuuriympäristöä; Kuhan kylä (Ranuan vanhin kiinteä asutus), Nuu-pasjärven talo (valtion maille rakennettu omavarainen kruununmet-sätorppa) ja Putkivaaran kylä (tiivisti rakentunut, kylärakenteensa ja rakennuskantansa osalta säilynyt vaarakylä).

Kuukasjärven kylä on mainittu rakennettuna kulttuuriympäristönä

valtakunnallisesti merkittävässä kulttuurihistorialliset ympäristöt 1993-luettelossa sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnissa 2011-2013. Em. inventoinnissa mainitaan Kuukasjärven kulttuuri-maisema, jossa on säilynyt poikkeuksellisen iäkästä peräpohjalais-ta rakennuskantaa sekä Simojärven eränkäyntimaisema, jossa maiseman arvot perustuvat luonnonkauniiseen järviluontoon, karuihin mäntykankaisiin ja muutamiin järven ympärillä oleviin maa-seututiloihin sekä virkistyskäyttöön.

- Valtuuston hyväksymässä matkailun masterplanissa ja maankäyt-tösuunnitelmassa on asetettu tavoitteiksi eläinpuiston kehittäminen ja matkailullisten vaikutusten ulottaminen Ranuan kyliin, yhtenäi-sen Wildlife-brändin rakentaminen alueen matkailutarjontaan sekä omaleimaisuuden ja arktisuuden korostaminen. Kylien kehittämis-työ on käynnistetty ja luontoon liittyviä aktiviteetteja on ryhdytty hyödyntämään; mm. revontulien katselu, luontoalueet (mm. Lito-kaira), ääriolosuhteet, erämaisuus, luonto ja puhtaus, hiljaisuus, yötön yö, perinnekylät yms. Matkailusektorin toimijat kantavat huol-ta siitä säilyykö tuulivoimapuistojen rakentamisen jälkeen mieliku-va koskemattomasta erämaaluonnosta ja hiljaisuudesta.
- Tuulivoimaloiden vaikutukset kuntatalouteen liittyvät saataviin ve-rotuottoihin ja työllisyysvaikutuksiin. Tuulivoimapuistoista saadaan kunnalle kiinteistöverotuottoja. Kiinteistövero määräytyy yleisen kiinteistöveroprosentin ja tuulivoimaloiden jälleenhankinta-arvon (75 % tuulivoimalan tornin eli perustusten, rungon ja konehuoneen rakennuskustannuksesta) ja siitä vuosittain tehtävien ikäalennus-ten perusteella. Yleinen kiinteistöveroprosentti on Ranualla tällä hetkellä 0,90 % (määriteltävissä rajoissa 0,80-1,55). Vuosittainen ikäalennus voimalan arvolle on 2,5 %.
- Tuulivoimapuistojen työvoima ja yrittäjyysvaikutukset ovat paikalli-esti korkeimmillaan rakennusaikana, jolloin tehdään mm. maanra-kennustöitä. Ylläpito- ja huoltotehtävät työllistävät varsinaisen toi-minnan aikana.

Matkailu on kasvanut ja kehittynyt Ranualla voimakkaasti viimeisten vuosikym-menten aikana. Simojärven alue on merkittynä maakuntakaavaehdotukseen matkailun vetovoima-alueena sekä matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueena (mv-merkintä). Aluemarkintä ei kuitenkaan ulotu Piittisjärven, Pohjaslahden ja Putkivaaran –alueille eikä Simojoen vaikutusalueille. Koko Simojärven alue ja Simojoen alue ovat Ranuan matkailun masterplanin ja maankäyttösuunnitelman mukaan tärkeitä matkailun kehittämiskohteita.

Päätösehdotus: Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että em. selvityksiin perustuen Ranuan kunta esittää lausuntonaan seuraavaa:

- maakuntakaavasta poistetaan Raiskion ja Hervan tuulivoima-alu-

- eet
maakuntakaavassa matkailun vetovoima-alueiden mv-merkintä ulotetaan myös Piittisjärven, Pohjaslahden ja Putkivaaran -alueille sekä koko Simojoen vaikutusalueelle.

Päätös: Asiasta käydyn keskustelun aikana kunnanhallituksen jäsen Hannu Nieminen esitti jäsen Tuula Karjalaisen kannattamana, että kunnan lausunnosta poistetaan lause: "Maakuntakaavasta poistetaan Raiskion ja Hervan tuulivoima-alueet" ja että Hervan tuulivoima-aluetta rajoitetaan siten, että aluemerkinän etelärajaa tulee siirtää selkeästi kauemmas Kuukasjärven kylästä.

Useat kunnanhallituksen jäsenet kannattivat päätösehdotusta.

Julistettuaan keskustelun asiasta päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, joten asiassa on äänestettävä. Äänestystavaksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys.

Puheenjohtaja esitti, että ne kunnanhallituksen jäsenet jotka kannattavat päätösehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Hannu Niemisen esitystä äänestävät EI. Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin yhteensä 6 JAA ääntä (Illikainen Veijo, Ilvesluoto Ulla, Karttunen Ulla, Kuukasjärvi Hannu, Tarujärvi Viola, Torvinen Tiina) ja 2 EI ääntä (Karjalainen Tuula, Nieminen Hannu). Äänestyspöytäkirja liitteenä.

Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen hyväksyneen päätösehdotuksen.

Lisätietoja asiasta antaa:
kunnanjohtaja Sirpa Hakala
puh. 040 539 4293; etunimi.sukunimi@ranua.fi